

Sisäministeriö

1/2

Viite:

Sisäministeriön lausuntopyyntö SM1811039, 00.00.01.00.00, SMDno-2015-664

Asia:

Lausunto työryhmämietinnöstä, joka koskee siviilihenkilöstön osallistumista kriisinhallintaan koskevan lainsäädännön tarkistamista

Työryhmän mietintö on kirjoitettu hallituksen esityksen muotoon ja esityksessä ehdotetaan muutettavaksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annettua lakia (siviilikriisinhallintalaki), Pelastusopistosta annettua lakia sekä tapaturma ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annettua lakia.

Siviilikriisinhallintalaissa olevat säännökset asiantuntijarekisteristä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan nykyisen toiminnan tarpeita sekä Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksiä. Lain 18 §:ssä säädettäisiin rekisterin tietolähteistä ja tietosisällöstä. Pykälän 2 momentin mukaan asiantuntijarekisteriin voitaisiin tallettaa tiedot kansainväliseen pelastustoiminnan tehtävään nimitetyn taikka koulutukseen tai harjoitukseen osallistuvan henkilön allergioista, veriryhmästä ja rokotteista. Pykälän 3 momentin mukaan rekisteriin talletetut tiedot voidaan tarkistaa rekisteröidyn suostumuksella hänen ilmoittamastaan tietolähteestä.

Edellä mainituista kerättävistä tiedoista ainakin allergioita koskeva tieto on terveyttä koskeva tieto. Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan terveyttä koskevien tietojen käsittely on kielletty. Artiklan 2 kohdassa on lueteltu poikkeukset käsittelykiellosta.

Esitetyn siviilikriisinhallintalain säännöksistä ei ilmene, mistä kyseiset tiedot kerätään. Myöskään esityksen perusteluista ei ilmene tietojen lähde ja keräämisen peruste. Perustuslakivaliokunta on EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentävää ja täsmentävää tietosuojalakia koskevasta hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 14/2018 vp) todennut, että kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee jatkossa suhtautua pidättyvästi ja rajata sellaisen säätäminen vain välttämättömään tietosuoja-asetuksen antaman kansallisen liikkumavaran puitteissa. Valiokunta on kuitenkin todennut myös, että mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu

luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Tällä seikalla on perustuslakivaliokunnan mukaan erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn kohdalla. Valiokunta on katsonut arkaluonteisten tietojen käsittelyn sallimisen koskevan yksityiselämään kuuluvan henkilötietojen suojan ydintä ja todennut, että niiden käsittelyä koskevaa sääntelyä on tietosuoja-asetuksen mahdollistamissa puitteissa edelleen syytä arvioida myös aiemman sääntelyn lakitasoisuutta koskevan käytännön pohjalta. Viitataan edellä esitettyyn ja totean, että siviilikriisinhallintalaissa tulisi säätää siitä, mihin arkaluonteisten tietojen käsittely perustuu.

Esityksen sivuilla 52-54 on käsitelty esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä. Esityksen siviilikriisinhallintalain 16 §:ssä säädettäisiin valtioneuvoston oikeudesta siirtää palvelussuhteessa oleva henkilö ulkomaan kriisinhallintatehtävästä valtioneuvostajana toimivaan ulkoministeriöön taikka Kriisinhallintakeskukseen tai sisäministeriöön, jos hän tähän suostuu tai jos tähän on painavia syitä. Esityksessä on käsitelty kyseistä säännöstä perustuslain 9 §:n 1 momentissa säädetyn asumispaikan valinnan vapautta koskevan oikeuden kannalta. Totean, että säätämisyjärjestysperusteluissa olisi syytä käsitellä myös perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädettyä yksityisyyden suojaa suhteessa asiantuntijarekisteriin kerättäviin tietoihin ottaen huomioon edellä mainitussa perustuslakivaliokunnan lausunnossa arkaluonteisten tietojen käsittelystä esitetyt seikat.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Esittelijäneuvos

Marjo Mustonen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
